

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 4. august 2021
Kontor: Proces- og Insolvensrets-
kontoret
Sagsbeh: Marie-Louise Houvena-
eghel Ostrowski
Sagsnr.: 2020-0090-1981
Dok.: 2031937

Ministerredegørelse vedrørende Rigsrevisionens beretning nr. 13/2020 om skifteretternes behandling af dødsboer med bobestyrer

1. Den 17. marts 2021 modtog jeg Rigsrevisionens beretning nr. 13/2020 om skifteretternes behandling af dødsboer med bobestyrer med Statsrevisorernes bemærkninger. Statsrevisorerne finder, at skifteretternes stikprøvebaserede tilsyn med, om bobestyrerne overholder gældende regler, har været utilstrækkeligt i perioden 2016-2020. Endvidere bemærker Statsrevisorerne, at der er store forskelle med hensyn til, hvor ofte skifteretterne har gennemført stikprøvebaserede tilsyn i perioden 2016-2020, varierende fra en tilsynsprocent på 5,2 til 0. En stor del af skifteretterne – 10 ud af 24 – har ikke udtaget en stikprøve minimum hvert 2. år, og fire skifteretter har ikke udtaget en stikprøve inden for 4 år.

Statsrevisorerne anmodede mig den 26. marts 2021 om at redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen gav anledning til.

Den 1. juni 2021 sendte jeg ministerredegørelsen vedrørende beretningen til Statsrevisorernes Sekretariat. Jeg oplyste i den forbindelse, at Justitsministeriet til brug for redegørelsen havde anmodet Domsstolsstyrelsen om en udtalelse, ligesom jeg vedlagde udtalelsen. Jeg oplyste endvidere, at det naturligt er vigtigt, at domstolene på samme måde som andre offentlige myndigheder har fokus på at sikre overholdelsen af gældende regler, men at jeg grundet domstolenes uafhængighed finder det rigtigst ikke at forholde mig nærmere til konklusionerne i beretningen eller til Domsstolsstyrelsens udtalelse.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

2. Den 11. juni 2021 modtog jeg et brev fra Statsrevisorerne som opfølgning på ministerredegørelsen. I brevet henledes min opmærksomhed på § 2, stk. 3, i lov om Domstolsstyrelsen, som har følgende ordlyd:

”Såfremt rigsrevisor i en beretning fremsætter væsentlige kritiske bemærkninger om revisionsspørgsmål, jf. rigsrevisorlovens § 3, og statsrevisorerne tiltræder disse bemærkninger, kan justitsministeren dog pålægge Domstolsstyrelsen at iværksætte de foranstaltninger, som statsrevisorerne og justitsministeren er enige om.”

Af brevet fremgår det, at jeg således godt kan forholde mig til væsentlige kritiske bemærkninger i beretningen, ligesom jeg kan pålægge Domstolsstyrelsen at iværksætte foranstaltninger til imødegåelse af kritikken. Af brevet fremgår det endvidere, at Statsrevisorerne med henvisning hertil vil afvente en ny ministerredegørelse til beretningen.

3. Jeg kan i den anledning henvide til, at der af forarbejderne til den nævnte bestemmelse, jf. Folketingstidende 1997-98 (2. samling), tillæg B, s. 194-195, fremgår følgende:

”Rigsrevisionen og statsrevisorerne har i forbindelse med behandlingen af lovforslaget peget på, at der er behov for at give justitsministeren en begrænset instruktionsbeføjelse over for Domstolsstyrelsen for at sikre, at en revisionssag under alle omstændigheder kan løses på en for statsrevisorerne og Folketinget acceptabel måde.

Ændringsforslaget tager ikke sigte på almindelige revisionssager, hvor Domstolsstyrelsen på hensigtsmæssig måde besvarer henvendelser fra Rigsrevisionen.

Ændringsforslaget indebærer, at justitsministeren får en instruktionsbeføjelse over for Domstolsstyrelsen, når følgende fire betingelser er opfyldt

”1) Rigsrevisor finder, at der er grundlag for væsentlige kritiske bemærkninger i forhold til Domstolsstyrelsen vedrørende revisionsspørgsmål, jf. rigsrevisorlovens § 3.

Efter rigsrevisorlovens § 3 omfatter revisionen af statens regnskaber en efterprøvelse af, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (såkaldt finansiel revision). Endvidere foretages en vurdering af, om der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de

midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet (såkaldt forvaltningsrevision).

2) Rigsrevisor afgiver beretning herom til statsrevisorerne.

Den væsentlige kritik vil – ud over i en beretning – også kunne fremkomme i forbindelse med opfølgningen på en beretning, f.eks. i et opfølgende notat fra rigsrevisor til statsrevisorerne. Væsentlige kritiske bemærkninger i et sådant notat, der vil indgå i den endelige betænkning over statsregnskabet, vil også kunne danne grundlag for et pålæg efter den foreslåede bestemmelse.

3) Statsrevisorerne tilslutter sig rigsrevisors væsentlige kritiske bemærkninger.

4) Der er enighed mellem justitsministeren og statsrevisorerne om de foranstaltninger, der bør iværksættes i anledning af de væsentlige kritiske bemærkninger.

Efter forslaget er der tale om en kompetenceregel, hvorefter ministeren i en helt særlig situation – hvis denne måtte opstå – får en adgang til at pålægge Domstolsstyrelsen at iværksætte de foranstaltninger, som statsrevisorerne og justitsministeren finder nødvendige, og som Domstolsstyrelsen ikke er indstillet på at iværksætte.

Bestemmelsen går således ikke ud på, at ministeren får en pligt til løbende at føre tilsyn med Domstolsstyrelsens anvendelse af de tildelte bevillinger.

Det forudsættes, at rigsrevisor i sin beretning – og statsrevisorerne i deres bemærkninger hertil – angiver, at der er tale om en så væsentlig kritik, at den er omfattet af den foreslåede bestemmelse. Herved undgås også tvivl om bestemmelsens anvendelsesområde.

Såfremt de foranstaltninger, der skal iværksættes, ikke fremgår af rigsrevisors og statsrevisorernes bemærkninger eller kan udledes heraf, må karakteren og indholdet af de foranstaltninger, der skal iværksættes, søges afklaret af justitsministeren.

Det skal understreges, at bestemmelsen forudsættes anvendt på en sådan måde, at domstolenes grundlovssikrede uafhængighed på det judicielle område fuldt ud respekteres.”

På den baggrund er der efter min opfattelse ikke grundlag for, at jeg med hjemmel i den nævnte bestemmelse pålægger Domstolsstyrelsen at iværksætte foranstaltninger med henblik på at imødekomme den rejste kritik.

Det ville efter min opfattelse kunne give anledning til principielle betænkeligheder i forhold til domstolenes uafhængighed af regeringen, hvis jeg i en situation som den foreliggende, hvor betingelserne for at gå frem efter bestemmelsen i § 2, stk. 3, i lov om Domstolsstyrelsen ikke er opfyldt, forholdt mig til domstolenes administration af reglerne inden for et givent område på en sådan måde, at det kunne opfattes som et pålæg til Domstolsstyrelsen.

Domstolenes uafhængighed er en helt grundlæggende forudsætning for vores retsstat, og det er af afgørende betydning for befolkningens tillid til domstolene, at domstolene ikke blot er – men også fremtræder som – uafhængige af regeringen.

Tungtvejende grunde taler derfor efter min opfattelse med betydelig vægt for, at jeg med henblik på i videst muligt omfang at respektere domstolenes uafhængighed udviser tilbageholdenhed med hensyn til at forholde mig til, hvordan domstolene bør agere og tilrettelægge deres aktiviteter på bobestyrerområdet.

Jeg bemærker i den forbindelse, at det i forarbejderne til § 2, stk. 3, i lov om Domstolsstyrelsen forudsættes, at bestemmelsen anvendes på en sådan måde, at domstolenes grundlovssikrede uafhængighed på det judicielle område fuldt ud respekteres.

En aktivering af min begrænsede instruktionsbeføjelse i henhold til lov om Domsstolsstyrelsen i denne sag ville endvidere indebære, at jeg derved indirekte ville forholde mig til en bredere prioritering af domstolenes sagsbehandling og ikke blot behandlingen af sager inden for bobestyrerområdet. Dette ville kunne rejse spørgsmål i forhold til min respekt for domstolenes selvstændige og uafhængige stilling, hvilket selvsagt ikke ville være ønskeligt. Det håber jeg på Statsrevisorernes forståelse for.

Jeg vil dog gerne benytte lejligheden til at understrege, at hvis der på et tidspunkt måtte opstå en situation, hvor betingelserne for en aktivering af min begrænsede instruktionsbeføjelse over for Domsstolsstyrelsen måtte være opfyldt, vil jeg naturligvis være indstillet på at samarbejde med Statsrevisorerne om at udmønte kompetencen.

4. De pårørende vil ofte være i en ganske vanskelig og sårbar situation, når en bobestyrer behandler et dødsbo. Ofte vil de pågældende således være i sorg over tabet af en nærtstående, ligesom familiære uenigheder kan være årsagen til, at boet skal behandles af en bobestyrer. Derfor er det vigtigt, at

den enkelte borger får en god og ordentlig behandling af de advokater, som skifteretten udpeger som bobestyrere.

Jeg ser derfor med alvor på kritikken af, at skifteretternes stikprøvebaserede tilsyn med, om bobestyrerne overholder gældende regler har været utilstrækkeligt i perioden 2016-2020. Jeg ser også med alvor på, at Statsrevisorerne finder, at der således er en risiko for, at bobestyrerne i flere tilfælde ikke overforholder gældende regler, og at det ikke opdages.

Jeg har i den forbindelse noteret, at Statsrevisorernes bemærkninger har været drøftet blandt retspræsidenterne, der har oplyst, at skifteretterne fremover vil bestræbe sig på at gennemføre det stikprøvebaserede tilsyn i henhold til bobestyrerbekendtgørelsen. Jeg har naturligvis en klar forventning om og finder det afgørende, at domstolene – på samme måde som andre offentlige myndigheder – har fokus på at sikre overholdelsen af gældende regler.

Måtte der herudover vise sig at være et behov herfor, er jeg naturligvis klar til at iværksætte relevante initiativer med henblik på at tydeliggøre reglerne om skifteretternes opgaver på bobestyrerområdet.

En kopi af dette brev er sendt til Rigsrevisionen og Domstolsstyrelsen.

Med venlig hilsen

Nick Hækkerup